

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ

NORD UNIVERSITY (НОРВЕГІЯ)

ДУ «ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ І ПРОГНОЗУВАННЯ НАН УКРАЇНИ»

ДННУ «АКАДЕМІЯ ФІНАНСОВОГО УПРАВЛІННЯ»

РАХУНКОВА ПАЛАТА УКРАЇНИ

МАТЕРІАЛИ

ХVІІІ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

«СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ»

22 травня 2025 року

Київ - 2025

**Міністерство освіти і науки України
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Економічний факультет
Кафедра фінансів
Nord University (Норвегія)
ДУ «Інститут економіки і прогнозування НАН України»
ДННУ «Академія фінансового управління»
Рахункова палата України**

УДК 336

Редакційна колегія:

І. Лютий, член-кор. НАН України, д.е.н., проф., зав. кафедри фінансів;
З. Варналій, д.е.н., проф.; О. Любкіна, д.е.н., проф.; С. Науменкова, д.е.н., проф.; О. Рожко, д.е.н., проф.; О.Чеберяко, д.і.н., к.е.н., проф.; В. Делас, к.е.н., доц.; Л. Демиденко, к.е.н., доц.; Ю. Наконечна, к.е.н., доц.; Є. Носова, к.е.н., доц; Н. Плєшакова, к.е.н., доц.; Р. Рак, к.е.н., доц.; М. Романюк, к.е.н., доц.; О. Яфінович, к.е.н., доц.; Б. Дорош, PhD, ас.

Світові тенденції та перспективи розвитку фінансової системи України: Матеріали XVIII Міжнародної науково-практичної конференції, 22 травня 2025 р. – Київ: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2025. – 378 с.

Видання розраховано на представників наукової спільноти, викладачів, фахівців у галузі фінансів, працівників органів державного управління, студентів та аспірантів закладів вищої освіти.

Матеріали подано в авторській редакції.

Відповідальність за точність викладеного матеріалу, достовірність даних та дотримання принципів академічної доброчесності покладена на авторів.

ЗМІСТ

АЛЕКСЕЄНКО ЛЮДМИЛА, ТАРАНОВ ІГОР <i>Фінансові, гуманітарні та оборонні компроміси в умовах епістемічної невизначеності політики: теоретичний концепт</i>	14
АРИЧ МИХАЙЛО <i>Сучасні виклики використання генетичної інформації для андеррайтингу у страхуванні в Україні</i>	17
БИЦЮРА ЮРІЙ <i>Використання поведінкових інструментів у системі публічних фінансів: зарубіжний та вітчизняний досвід</i>	19
БУРЯЧЕНКО АНДРІЙ <i>Реінтеграція європейського банківського сектору як фактор майбутніх перспектив зростання</i>	22
BUCKIUNIENE OLGA, ШУРПЕНКОВА РУСЛАНА <i>Податкове планування в системі управління фінансами господарюючих суб'єктів</i>	25
ВАРНАЛІЙ ЗАХАРІЙ <i>Економічна безпекологія як теоретична основа забезпечення фінансової безпеки України</i>	29
ГЛУШКО АЛІНА, БІЛЬКО СТАНІСЛАВ <i>Технології штучного інтелекту у фінансовій системі України: безпековий аспект</i>	32
ГОРДЕЙ ОКСАНА, ПАЦАЙ БОГДАН <i>Інтеграція цілей сталого розвитку в повоєнне відновлення України</i>	34
ГРАНОВСЬКА ІННА, МАКАРЧУК ІННА, ГРАНОВСЬКИЙ ОЛЕКСАНДР <i>Роль податкових і неподаткових надходжень у формуванні фінансових ресурсів громад в умовах військового стану</i>	37
ДАВИДЕНКО НАДІЯ, ОНИШКО СВІТЛАНА <i>Дефіцит державного бюджету та державний борг України: виклики та напрями вдосконалення фінансової політики</i>	39

ДЕЛАС ВІТАЛІНА, КОБЗИСТА ОЛЕНА <i>Наслідки податкових новацій для підприємців України</i>	42
ДМИТРЕНКО ТЕТЯНА <i>Вплив цифрових інновацій на систему управління ризиками у антилегалізаційній сфері</i>	46
ЄФИМЕНКО ТЕТЯНА <i>Структурні трансформації бюджетно-податкової політики в Україні</i>	50
ЖАЛІЛО ЯРОСЛАВ <i>Функціональні деформації економічної політики в умовах викликів війни</i>	54
ЖИБЕР ТЕТЯНА <i>Вдосконалення процедури складання бюджетних програм як передумова ефективного середньострокового планування</i>	57
ЖУКЕВИЧ СВІТЛАНА, ЖУК НАТАЛЯ <i>Онтологічні рівні фінансового аналізу: взаємодія макро-, мезо- та мікроекономічних рівнів у контексті глобальної нестабільності</i>	60
ЗАЙЧИКОВА ВІТАЛІНА, РУБАН АНТОН <i>Використання ІТ- платформ для менеджменту публічних фінансів</i>	63
ЗЯНЬКО ВІТАЛІЙ, МУРГА СЕРГІЙ <i>Фінансові виклики інтеграції штучного інтелекту в національну економіку України</i>	67
КАЛІВОШКО ОЛЕКСІЙ, РАДЧЕНКО ОКСАНА <i>Вплив війни на формування новітньої парадигми фінансової підтримки агросектора України</i>	69
КАНОНІШЕНА-КОВАЛЕНКО КАТЕРИНА <i>Державний зовнішній фінансовий контроль публічних фінансів в умовах війни</i>	72
КОВАЛЕНКО ЮЛІЯ <i>Напрями активізації діяльності компаній з управління активами в Україні</i>	75

KOLIADA TETIANA, PROZOROV YURIY <i>Tax amnesty in process of taxation of virtual assets: institutional points of contact and prospects for implementation</i>	78
КОРНЄЄВ ВОЛОДИМИР <i>Виклики турбулентності державного фінансового менеджменту США</i>	81
КОСАРЕВИЧ НАЗАР <i>Імплементация європейських стандартів управління публічними фінансами в Україні: виклики та перспективи</i>	84
КРИНИЦЯ СЕРГІЙ <i>Фіскальні наслідки цифровізації: дослідження впливу цифрових трансформацій на стан бюджетного дефіциту та державного боргу</i>	88
КРУПКА ІГОР, САВКА ОРИСЯ <i>Модернізація правил КІК в Україні у контексті євроінтеграції</i>	91
КРУПКА МИХАЙЛО, КОТУР АНДРІЙ <i>Стратегії інноваційного управління кредитним портфелем банківських установ в умовах динамічного економічного середовища</i>	95
КОЛОСОВА ВІКТОРІЯ <i>Допомога міжнародних партнерів України у захисті та відновленні країни</i>	98
КУЗНЄЦОВ КОСТЯНТИН <i>Боргова політика України в умовах воєнного стану: ризики для системи державних фінансів у середньостроковій перспективі</i>	100
ЛОГВІНОВ ПАВЛО <i>Резилієнтний розвиток дунайського макрорегіону: фінансові механізми транскордонної співпраці</i>	103
ЛЮТИЙ ІГОР <i>Особливості фінансової політики України в умовах глобальної невизначеності</i>	106
МАСЛІЙ ОЛЕКСАНДРА <i>Стійкість національної фінансової системи до кіберзагроз як передумова економічної безпеки держави в умовах військового стану</i>	109

МАСЮК ЮЛІЯ <i>Стратегії управління ризиками страхових компаній</i>	111
МИКИТЮК ОКСАНА <i>Сучасні виклики економічної безпеки України: вплив воєнного стану та шляхи адаптації фінансової системи</i>	114
МОРОЗ ПАВЛО <i>Деякі особливості реалізації бюджетно-податкової політики України в умовах воєнного стану</i>	117
НАКОНЕЧНА ЮЛІЯ, ДЕМИДЕНКО ЛЮДМИЛА <i>Пенсійне забезпечення в Україні в умовах воєнного стану</i>	120
НАУМЕНКОВА СВІТЛАНА <i>Використання бюджетних правил у процесі реалізації бюджетно-податкової політики</i>	125
НЕВІДОМИЙ ВАСИЛЬ <i>Використання коштів на відновлення економіки та інфраструктури України від наслідків збройної агресії</i>	128
НІКИТЕНКО ДМИТРО <i>Фінансова безпека домогосподарств України в умовах невизначеності</i>	131
НОСОВА ЄВГЕНІЯ <i>Податкова соціальна пільга з ПДФО та її роль у забезпеченні мінімальних соціальних стандартів</i>	134
НУЖНА ОКСАНА <i>Аналіз структури доданої вартості за витратами виробництва на підприємствах в Україні в розрізі розмірів підприємств</i>	137
ОНИСЕНКО ТЕТЯНА, КОВАЛЕНКО ОКСАНА <i>Креативний капітал як основа фінансової стійкості підприємства</i>	140
PETLENKO YULIIA, ONOPKO MARIYA <i>Financial coalition for ukraine: transforming partner support into a tool for macroeconomic resilience</i>	142
ПЕТРУХА НІНА, ПЕТРУХА СЕРГІЙ <i>Фіскально-економічна стійкість України в умовах війни: аналіз реформ та стратегії відновлення</i>	145

PIDCHOSA OLEKSANDR, DING WEN <i>Is 2025 poised to be the ‘ChatGPT moment’ for stablecoins?</i>	148
ПЛЄШАКОВА ОЛЕНА, ПЛЄШАКОВА НАТАЛІЯ, ЯФІНОВИЧ ОЛЕНА <i>Фінансові махінації: аналіз шахрайських схем на фінансовому ринку</i>	153
ПЛЄШАКОВА НАТАЛІЯ, ЛУПІЙЧУК ДІАНА <i>Теоретичні основи оцінки кредитоспроможності корпорацій</i>	156
ПОПЛЮЙКО ЯРОСЛАВА, МЕЛЬНИК МАР’ЯНА <i>Оцінка ефективності монетарної політики в умовах військового стану через призму показників розміщення грошової маси</i>	160
PROKOPENKO OLHA, KOVALENKO YEVHEN, LYTVYNENKO SVITLANA <i>Financial levers for developing energy efficiency and renewable energy in Ukraine’s household sector</i>	163
РАК РОМАН <i>Стратегічне управління інвестиційним портфелем корпорацій: теоретичні аспекти та практичні підходи</i>	167
РЯБОКІНЬ МАРИНА, КОТУХ ЄВГЕН <i>Фінансова децентралізація 2.0: роль RWA-токенізації у зміцненні бюджетної спроможності громад</i>	170
САМОШКІНА ОЛЬГА <i>Європейський досвід державної фінансової підтримки сталого аграрного і сільського розвитку</i>	173
СВІДЕРСЬКА ІННА, КУДИК ТЕТЯНА <i>Актуальні питання оподаткування віртуальних активів</i>	176
ТЕРЕЩЕНКО ГАННА <i>Роль фінансово-інвестиційної грамотності у формуванні ефективної системи недержавного пенсійного забезпечення</i>	179
ТІЩЕНКО ЄВГЕН <i>Фінансові інструменти управління інвестиційними ризиками в процесі відбудови економіки України</i>	181

ТКАЧЕНКО НАТАЛІЯ <i>Роль значимих страховиків на страховому ринку в сучасних умовах</i>	184
ТКАЧЕНКО ОЛЕНА, ЛІСНЯК ІВАН <i>Проблеми і можливості задіяння потенціалу інституціональної зарплати в системі важелів державного сприяння соціально-економічному розвитку</i>	187
ТРОПІНА ВАЛЕНТИНА <i>Реформа системи управління публічними фінансами в Україні</i>	192
ФЕДИШИН МАЙЯ, ПОПОВА ЛЮБОВ <i>Цифровізація та клієнтоорієнтованість як ключові чинники розвитку ринку страхування в умовах воєнного стану в Україні</i>	195
ФЕДОРЧАК ОЛЕКСІЙ <i>Інноваційна еволюція систем управління фінансами підприємств в умовах цифрової економіки та глобальних трансформацій</i>	199
ХУДОЛІЙ ЮЛІЯ <i>Роль зеленого кредитування у трансформації фінансової системи України в умовах повоєнного відновлення</i>	201
ЧЕБЕРЯКО ОКСАНА, ГЕРУС ДАРІЯ <i>Моделювання загроз боргової безпеки України в умовах широкомасштабної війни</i>	204
ЧЕБЕРЯКО ОКСАНА, ЛЕЩЕНКО ІРИНА <i>Роль зелених фінансів у післявоєнному відновленні фінансової системи України</i>	208
ШОЛОЙКО АНТОНІНА <i>Досвід України у сфері страхування воєнних ризиків</i>	212
ЮРІЙ ЕДУАРД <i>Публічні закупівлі як інструмент реалізації соціальної політики в громадах</i>	214

Алексеевко Людмила,
доктор економічних наук, професор,
професор кафедри управління та адміністрування
Західноукраїнський національний університет

Таранов Ігор,
кандидат економічних наук, доцент,
начальник відділу «Офіс Горизонт Європа в Україні»
Національний фонд досліджень України

ФІНАНСОВІ, ГУМАНІТАРНІ ТА ОБОРОННІ КОМПРОМІСИ В УМОВАХ ЕПІСТЕМІЧНОЇ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ ПОЛІТИКИ: ТЕОРЕТИЧНИЙ КОНЦЕПТ

Сучасний фінансовий ландшафт зазнає геостратегічних змін через перегляд пріоритетів публічної політики та зростання епістемічної невизначеності, спричиненої непередбачуваністю політичних рішень і глобальною торговельною напруженістю. МВФ визнає, що ескалація торговельної війни й посилення невизначеності трансакційної політики можуть стати додатковими стримуючими факторами як для короткострокових, так і для довгострокових перспектив економічного росту [1]. На Вашингтонському економічному форумі, організованому Бреттон-Вудським комітетом (2025), фінансист Оллі Рен зауважив, що політика сили та фрагментація ринків повертаються, а невизначеність стала сучасною рисою економічного та політичного світогляду в усьому світі та в Європі [2]. Це бачення поділяє П'єр-Олів'є Гурінша і констатує, що епістемічна невизначеність та непередбачуваність політики є одним з основних факторів, які визначають перспективи розвитку світової економіки [3].

Актуалізується дослідження інтеграції фінансової стабільності, суспільної довіри та оборонного потенціалу для навігації компромісів в політичних рішеннях. Епістемічна невизначеність (*episteme* – *лат.* знання) виникає через обмеженість або відсутність достовірних знань про наслідки політичних рішень, є важливим фактором, який ускладнює формування ефективної політики в умовах фінансових, гуманітарних та оборонних викликів. Оллі Рен в праці «Європейська економіка в новому ландшафті політики сили та торгового протекціонізму» констатує, що мита повернулися і їхні економічні наслідки є негативними за всіма прогнозами: короткостроковими, середньостроковими та довгостроковими [2]. Дослідження методології політичної науки дає можливість зробити висновки, що епістемічна невизначеність, на відміну від алеаторної (випадкової), характеризується можливістю зменшення через накопичення знань (теорія прийняття рішень у невизначеності) чи досвіду.

Епістемічна невизначеність у контексті фінансових компромісів ускладнює прогнозування реакції фінансових ринків на політичні рішення, такі як підвищення тарифів чи скорочення міжнародної допомоги. Економічні відносини між ЄС і США є масштабними, адже ці два регіони представляють найбільші в світі економіки. У 2023 році ЄС мав профіцит у торгівлі товарами зі

США на суму 234 млрд дол та дефіцит у сфері послуг склав 125 млрд дол. Чисті потоки первинного доходу, переважно від інвестиційних прибутків американських компаній, компенсували профіцит торгівлі товарами, що призводить до збалансованого поточного рахунку (19 млрд дол у 2023 році) [4]. Вважаємо, що ця рівновага підкреслює взаємовигідний характер міжнародних відносин. Проте невизначеність і регуляторність фінансових умов впливають на розвиток у короткостроковій перспективі, стримуючи економічну активність. Відповідно фінансові установи проведуть переоцінку ризиків позичальників. Аналогічно компанії, що зіштовхнуться з невизначеністю в доступі до ринку, знизять обсяги інвестування й скоротять витрати.

У світовій економіці в координації системних взаємодій важливою є глобальна фінансова система [5]. Згідно з опитуваннями Міжнародного інституту фінансів (ІІФ) 2024 року, понад 70% менеджерів з управління ризиками глобальних банків визначають кіберстійкість як основний пріоритет на наступні п'ять років, а геополітичні ризики та операційна стійкість також посідають високі позиції [4]. Це відображає високу чутливість фінансових систем до змін у зовнішньому середовищі, зокрема волатильність ринків після оголошень про масштабування трансакційної політики.

У контексті епістемічної невизначеності та непередбачуваності геополітичних подій фінансова індустрія стикається зі складними компромісами. Міжнародні банківські вимоги, що становлять приблизно 40% світового ВВП у 2024 році, підкреслюють ключову роль сектору в сприянні транскордонної торгівлі, платежах та валютних операціях. Це контрастує з серединою ХХ-го століття, коли міжнародні вимоги складали менше 2% ВВП, відображаючи період фрагментованих ринків. Клаудія Бух зауважила, що глобальна економіка залежить від банків так само, як від судноплавної галузі, яка забезпечує безперервний рух товарів [4]. Посилення стійкості через регуляцію або кібербезпеку виснажує фінансові ресурси, обмежуючи інвестиції в гуманітарне забезпечення. І навпаки, пріоритетність гуманітарних програм відволікає ресурси від оборони чи зміцнення фінансового потенціалу, підвищуючи вразливість до зовнішніх глобальних потрясінь.

У сфері безпеки епістемічна невизначеність пов'язана з прогнозуванням геополітичних ризиків. Директор-розпорядник МВФ Крістіліна Георгієва вважає, що логіка національної безпеки зумовлює прагнення до самодостатності і широкий спектр стратегічних товарів від комп'ютерних чипів до сталі має вироблятися у своїй країні [6]. Тому промисловості в світовій економіці приділяється більше уваги, чим сектору послуг, оскільки національні інтереси є вищими глобальних трендів та суперечностей.

У сучасному світі геополітичної нестабільності та векторності безпекових інтересів України трансатлантичне партнерство між ЄС та США залишається гарантією забезпечення глобального оборонного потенціалу, суспільної довіри та безпекової комунікації. Франсуа Віллерау де Галау визнає, що історично так склалося, що зв'язки між цими двома мегарегіонами, які беруть початок від спільної боротьби за свободу, ґрунтуються на спільних цінностях демократії, миру та ринкової економіки [7]. Проте трансатлантичні відносини зазнають

тиску через зміну трансакційної політики США, що створює нові виклики для глобальної економіки та вимагає переосмислення стратегій у контексті фінансових і оборонних компромісів.

Підсумовуючи зазначимо, що в умовах політико-історичних трансформацій, фрагментації ринків та стратегічного суперництва, демократична спільнота має продемонструвати єдність і оновлення фінансового ландшафту. Це передбачає масштабування інвестицій у спільну оборону, підвищення конкурентоспроможності та забезпечення економічної і фінансової стабільності. Глобальні стандарти, адаптивне управління та міждисциплінарний підхід до аналізу компромісів дозволять демократичній спільноті протистояти геополітичним викликам, зберігаючи стійкість у сучасному епістемічному просторі.

Список використаних джерел

1. World Economic Outlook. A Critical Juncture Amid Policy Shifts. URL: <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2025/04/22/world-economic-outlook-april-2025> (дата звернення: 04.05.2025).
2. Olli Rehn: The European economy in the new landscape of power politics and trade protectionism. 30 April 2025. URL: <https://www.bis.org/review/r250429e.htm>
3. Pierre-Olivier Gourinchas. The Global Economy Enters a New Era. URL: <https://www.imf.org/en/Blogs/Articles/2025/04/22/the-global-economy-enters-a-new-era> (дата звернення: 04.05.2025).
4. Claudia Buch: Staying the course in troubled waters – safeguarding the stability of the global banking system. URL: <https://www.bis.org/review/r250429f.htm> (дата звернення: 04.05.2025).
5. Tulai O., Alekseyenko L., Dmytryshyn M., Yatsukh R., Zapolskyi O., Bilan O. Adaptive Information of the Financial System to the Challenges of Global Uncertainty. In: Hamdan, R.K. (eds) Tech Fusion in Business and Society . Studies in Systems, Decision and Control. 2025. Vol. 234. P. 165–178. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-031-84636-6_14
6. Kristalina Georgieva. Toward a Better Balanced and More Resilient World Economy. URL: <https://www.imf.org/en/News/Articles/2025/04/17/sp041725-spring-meetings-2025-curtain-raiser> (дата звернення: 04.05.2025).
7. Francois Villeroy de Galhau: Markets and minds – upholding the transatlantic partnership. 30 April 2025. URL: <https://www.bis.org/review/r250428k.htm> (дата звернення: 04.05.2025).

Наукове видання

Світові тенденції та перспективи розвитку фінансової системи України

**Матеріали
XVIII Міжнародної науково-практичної конференції
22 травня 2025 р.**

Відповідальні за випуск:
Чеберяко О.В., Плєшакова Н.А.

Формування та комп'ютерна верстка:
Плєшакова Н.А., Придворницька В., Савченко Н.

*Кафедра фінансів
Економічний факультет
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
м. Київ, вул. Васильківська 90-а*